

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.10.44](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.10.44)

УДК'351:69

*А. М. Приймак,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських і германських мов,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир
ORCID: 0000-0001-9113-9515*

*І. М. Приймак,
головний спеціаліст відділу регіонального розвитку Департаменту регіонального
розвитку Житомирської обласної державної адміністрації, магістрантка з публічного
управління та адміністрування, Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир
ORCID: 0000-0001-5488-9966*

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ (НА ПРИКЛАДІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

*Alla Pryimak
Candidate of Philological Sciences, Assistant professor of the department of slavic and germanic
languages, Zhytomyr Ivan Franko State University*

*Iryna Pryimak
Chief specialist, Regional development department of the Zhytomyr regional state
administration, Master Student in public management and administration,
Zhytomyr Polytechnic State University*

THE IMPLEMENTATION OF STATE HOUSING PROGRAMS AS AN ACTIVE MECHANISM FOR IMPROVEMENT OF STATE HOUSING POLICY (ON THE EXAMPLE OF ZHYTOMYR REGION)

У статті зроблено спробу вивчення ключових аспектів реалізації державної житлової політики в Україні, в тому числі основні засади законодавчого регулювання державної житлової політики, вирішення питання поліпшення житлових умов громадян, а також основні показники реалізації на теренах Житомирської області державних та регіональних житлових програм як дієвого механізму удосконалення житлової політики. Дослідженням встановлено, що однією з найбільших прогалин існуючої державної житлової політики є здебільшого застарілі норми житлового законодавства, що не відповідають реаліям сьогодення та не забезпечують громадянам конституційно гарантоване право на житло, а також недостатнє фінансування з державного бюджету та місцевих бюджетів усіх рівнів державних та регіональних програм забезпечення житлом громадян, що потребують поліпшення житлових умов та перебувають на квартирному обліку у виконавчих комітетах органів місцевого самоврядування.

The social and economic policy of any modern democratic state is aimed at ensuring the vital needs of everyone and creating the conditions for the achievements of public prosperity. This goal is of particular importance for present-day Ukraine. Local governments are currently on their way of developing a democratic and socially oriented society. In accordance with the level of its development and financial capacity, the state is obliged to enable citizens to obtain normal living conditions, including private housing, which in its turn will enable people to realize their potential within the home state.

The article attempts to study the key aspects of the implementation of state housing policy in Ukraine, including the basic principles of legislative regulation of state housing policy, addressing the issue of citizens' living conditions improving, as well as the main indicators of state and regional housing programs implementation in Zhytomyr region as an effective housing program policy.

The authors of the article have analyzed the activity of the main housing programs executors in Zhytomyr region – Zhytomyr regional department of the State specialized financial institution "State Fund for Youth Housing Construction" and the Municipal Enterprise Support Fund for Individual Housing in the Rural Region of the Zhytomyr Regional Council.

The study focuses on one of the biggest gaps in existing public housing policy, which lies in rather outdated housing legislation. It does not correspond to the modern realities and can't provide citizens with a constitutionally guaranteed right to housing, as well as insufficient funding from the state budget and local budgets at all levels of the state and local budgets. Regional housing programs are also not suitable for poor citizens who are waiting for better housing conditions and are on the local government executive committee's housing register. Furthermore, reforming public housing policy will enable citizens to solve their housing problems and reduce state's housing obligations. It will maintain citizens' trust in the government. Such policy will help the local self-government bodies to prevent the emergence of new long-term construction and complete the existing unfinished works. The enterprises of the construction industry will be able to increase the number of jobs and ensure the flow of investment in this field.

Ключові слова: житлова політика; механізми регулювання; державне регулювання; житлові програми; поліпшення житлових умов; квартирний облік.

Keywords: housing policy; mechanisms of regulation; state regulation; housing programs; improvement of housing conditions; housing accounting.

Постановка проблеми. Наразі наявність власного житла є невід'ємною та необхідною складовою повноцінного та комфортного життя кожної людини. Так, право кожної людини на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає харчування, одяг, житло, гарантує Основний Закон нашої держави – Конституція України (ст. 48). Одночасно, ст. 47 Конституції передбачає, що достатнє держава створює умови, за яких кожний громадянин має змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду [8]. Таким чином, реалізація державної житлової політики є одним з найважливіших напрямків забезпечення загального соціально-економічного розвитку будь-якої розвинутої країни, серед яких Україна. Основні цілі та завдання державної житлової політики викладено в Концепції державної житлової політики, схваленої постановою Верховної Ради України від 30.06.1995 №254/95-ВР. Концепцією визначено і її мету, а саме «створення умов для реалізації права громадян на житло, розширення житлового будівництва, поліпшення утримання та схоронності житлового фонду» [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теперішній час проблематика реалізації житлових прав громадян розробляється вітчизняними вченими в основному в частині забезпечення житлом молоді [2; 7; 15; 16; 17]. При цьому з поля зору дослідників, як правило, випадають питання забезпечення житлом окремих категорій громадян, таких як педагогічні та медичні працівники; військовослужбовці та учасники АТО/ООС; жителі сільських населених пунктів тощо. Отже, потребують конкретизації завдання та механізми державного управління у цій сфері.

Актуальність дослідження полягає в тому, що соціально-економічна політика будь-якої сучасної демократичної держави спрямована на забезпечення життєвих потреб кожної людини та створення умов для досягнення суспільного добробуту. Особливого значення це питання набуває для України, яка наразі

проходить свій шлях становлення та розвитку демократичного та соціально орієнтованого суспільства. Держава зобов'язана відповідно до рівня свого розвитку та фінансової спроможності надати можливість громадянам, особливо молодому поколінню, отримати нормальні умови проживання, в тому числі й власне житло, що в свою чергу дасть можливість їм реалізувати свій потенціал в межах рідної держави. Крім того, слід наголосити, що проблема формування, функціонування та удосконалення механізмів державного управління у сфері реалізації житлової політики на сьогоднішній день є недостатньо вивченою та потребує теоретичного обґрунтування та практичного втілення.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у вивченні ключових аспектів реалізації державної житлової політики в Україні, в тому числі вирішенні питання поліпшення житлових умов окремих категорій громадян, а також реалізації державних та регіональних житлових програм як дієвого механізму удосконалення житлової політики

Виклад основного матеріалу дослідження. На превеликий жаль, однією з найбільших прогалин існуючої державної житлової політики є здебільшого застарілі норми житлового законодавства, що не відповідають реаліям сьогодення та не забезпечують громадянам конституційно гарантоване право на житло. На сьогодні продовжують діяти Житловий кодекс Української РСР, прийнятий 30.06.1983 року [4], Правила обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР, затверджені постановою Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11.12.1984 року № 470 [9], а також постанова виконкому Житомирської обласної ради народних депутатів та президії обласної ради професійних спілок від 07.01.1985 року № 4 «Про ведення обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, та надання їм житлових приміщень в області» [10]. Наприклад, відповідно до вищезгаданих нормативно-правових актів потребуючими поліпшення житлових умов в Житомирській області визнаються громадяни, які забезпечені житловою площею менше ніж на 6 м² на одну особу, а надається їм житло з урахуванням середньої забезпеченості житловою площею в населених пунктах області, але не більше 13,65 м² на одну особу (виключення становлять лише однокімнатні квартири, які можуть надаватися з перебільшенням вказаної площі).

Для наочності наведемо норми, відповідно до яких здійснюється забезпечення житловою площею громадян, які потребують поліпшення житлових умов [10].

Таблиця 1.
Середня забезпеченість житловою площею в населених пунктах Житомирської області станом на 01.01.1985 року

Населений пункт	Середня забезпеченість житловою площею, м ² на одну особу
Житомир	7,5
Бердичів	7,8
Новоград-Волинський	7,3
Коростень	7,3
Коростишів	7,5
Радомишль	7,9
Малин	7,5
Овруч	8,0
Андрушівка	7,5
Селища міського типу та сільські населені пункти	8,8

Отже, норми 1985 року, якими органи місцевого самоврядування керуються й у 2019 році при постановці громадян на квартирний облік, суттєво відрізняються від реального стану справ, який можна побачити завдяки статистичним спостереженням [1]. Очевидно, що рівень середньої забезпеченості житлом за останні 35 років значно зріс і за підсумками 2018 року становить 27,8 м² на одного жителя області.

Таблиця 2.
Житловий фонд Житомирської області

	Загальна площа (млн. м ²)	У середньому на 1 жителя (м ²)	Кількість квартир (тис.)
2014 рік	33,6	26,8	591,8
2015 рік	33,7	27,0	592,8
2016 рік	33,7	27,2	590,7
2017 рік	33,8	27,4	590,9
2018 рік	33,9	27,8	591,6

На жаль, урахуовуючи співвідношення номінальної заробітної плати громадян нашої країни (тобто заробітної плати з урахуванням обов'язкових відрахувань, таких як податок на доходи фізичних осіб (18%)

та військовий збір (1,5%)), яка на серпень 2019 року по Житомирській області становила 8608 грн. [1], з рівнем цін на нерухомість по регіону, для переважної більшості сімей питання забезпечення власним житлом упродовж багатьох років залишається актуальним та не вирішеним.

Особливо гостро це питання постає перед молодими сім'ями та одинокими молодими громадянами. Так, відповідно до дослідження «Забезпечення молоді житлом», проведеного UReport (UNISEF), результати якого оприлюднено 24.05.2019, зрозуміло, що лише 16% молодих людей мають власне житло, 27% – орендують житло, 22% – змушені проживати в гуртожитках, 34% – проживають з батьками, 1% – надали інший варіант відповіді. Крім того, для 82% респондентів питання забезпечення власним житлом є актуальним [6].

З початку 2000-х років найбільш реальною можливістю покращити житлові умови громадян є участь у державних та регіональних житлових програмах. Проте, з одного боку, держава на законодавчому рівні закріпила таку можливість, а з іншого – не забезпечила належного фінансування з державного бюджету та місцевих бюджетів усіх рівнів державних та регіональних програм забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов та перебувають на квартирному обліку у виконавчих комітетах органів місцевого самоврядування. Адаже, урахувавши досить низький рівень доходів людей, придбати житло самотужки більшість сімей не має можливості, а за умовами надання кредитів на придбання житла банками, кредитними спілками та іншими фінансовими установами, відсоткова ставка за користування кредитом інколи перевищує навіть суму кредиту.

На Житомирщині відповідальним виконавцем ряду державних та регіональних житлових програм для міського населення виступає Житомирське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». Основна мета роботи фінансової установи – це забезпечення доступним житлом громадян, що потребують допомоги у вирішенні житлового питання. Стратегія розвитку Житомирського регіонального управління Держмолодьжитла має на меті збільшення кількості сімей, забезпечених власним житлом. Виконання цієї місії забезпечується за рахунок формування механізму реального партнерства між органами влади та Житомирським регіональним управлінням Держмолодьжитла, створення фонду фінансування будівництва, збільшення фінансування програм та співпраця зі ЗМІ [5].

Однією з таких програм є надання державної підтримки громадянам для будівництва (придбання) доступного житла. Програма реалізується відповідно до Порядку забезпечення громадян доступним житлом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2009 № 140 (до 10.10.2018) та відповідно до Порядку надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 819 (з 10.10.2018). Програма передбачає компенсацію вартості житла для громадян за рахунок коштів державного бюджету у розмірі 30 % (до 10.10.2018) та 30 % або 50 % (з 10.10.2018) від нормативної вартості житла залежно від категорії громадян. Зауважимо, що право на отримання компенсації у розмірі 50 % мають учасники АТО/ООС та внутрішньо переміщені особи передбачено п. 3 Порядку надання державної підтримки на забезпечення громадян доступним житлом від 10.10.2018.

Так, за результатами реалізації програми упродовж 2012-2018 років 9 родин, які потребували поліпшення житлових умов, отримали державну підтримку на будівництво житла за рахунок коштів державного бюджету на суму 2,897 млн. грн. Додатково було залучено 4,104 млн. грн. не бюджетних коштів (співфінансування за рахунок власних коштів громадян різниці вартості між нормативною та фактичною вартістю й площею житла).

Таблиця 3.

Показники реалізації програми будівництва (придбання) доступного житла протягом 2012-2018 років у Житомирській області

Рік	Обсяги фінансування програми, млн. грн.		Кількість укладених договорів, шт.
	за рахунок коштів державного бюджету	власні кошти учасників програми	
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	2,897	4,104	9
Усього:	2,897	4,104	9

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 29.05.2001 № 584 «Про порядок надання пільгових довготермінових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» Держмолодьжитло надає пільгові довгострокові кредити на будівництво та придбання житла молодим сім'ям, у яких вік кожного із подружжя становить до 35 років включно, а також одиноким молодим громадянам до 35 років включно. Кредит надається терміном до

30 років. За період 2012-2018 роки укладено 28 договорів про надання таких кредитів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів усіх рівнів на загальну суму 11,62 млн. грн.

Таблиця 4.
Показники реалізації програми пільгового довготермінового кредитування молодих сімей та одиноких молодих громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла протягом 2012-2018 років у Житомирській області

Рік	Обсяги фінансування програми, млн. грн.		Кількість укладених договорів, шт.
	кошти державного бюджету	кошти місцевих бюджетів	
2012	0,3	0,25	2
2013	0,54	0,65	4
2014	0	0,97	4
2015	0	1,73	4
2016	0	1,95	5
2017	0	1,87	3
2018	0	3,36	6
Усього:	0,84	10,78	28

Також законодавством передбачено часткову компенсацію відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла, яка здійснюється згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2003 № 853 «Про затвердження Порядку часткової компенсації відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла», відповідно до якої позичальник отримує компенсацію сплачених відсотків у розмірі облікової ставки Національного банку України.

На превеликий жаль, з 2009 року укладання нових договорів про надання часткової компенсації припинено у зв'язку з відсутністю фінансування програми. За рахунок державного бюджету надається лише часткова компенсація за раніше укладеними договорами. Так, упродовж 2012-2018 років Житомирським регіональним управлінням Держмолодьжитла, яке обслуговує зазначену програму, надано 11,739 млн. грн. часткової компенсації молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам.

Постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2012 № 343 «Про затвердження Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов» затверджено механізм реалізації відповідної програми, який передбачає погашення різниці зобов'язань позичальника за кредитом на будівництво або придбання житла, при цьому позичальник сплачує лише 3% річних за кредитом, а решта погашається за рахунок коштів державного бюджету.

Протягом 2012-2014 років в Житомирській області укладено 36 договорів про надання часткової компенсації процентів, а загальна площа придбаних квартир становить 2,2 тис. м². Таким чином, в сферу будівництва направлено 13,316 млн. грн., з яких 4,5 млн. грн. – власні кошти громадян. На сьогодні в рамках дії програми укладання нових договорів припинено, продовжується лише виплата компенсації відсотків за раніше укладеними договорами. Загалом, упродовж 2012-2018 років виплачено компенсацію відсотків за рахунок коштів державного бюджету на суму 4,155 млн. грн.

У 2007 році спільно з Міністерством освіти і науки України започатковано програму пільгового кредитування педагогічних та науково-педагогічних працівників, яка мала на меті покращення житлових умов вищезгаданої категорії громадян. У 2013 та 2014 роках за рахунок державного бюджету було надано відповідно по 1 пільговому кредиту сім'ям педагогічних та науково-педагогічних працівників на загальну суму 0,506 млн. грн.

Таблиця 5.
Показники реалізації програми надання пільгових довготермінових кредитів педагогічним та науково-педагогічним працівникам на будівництво або придбання житла протягом 2012-2018 років у Житомирській області

Рік	Обсяги фінансування програми, млн. грн.		Кількість укладених договорів, шт.
	кошти державного бюджету	кошти місцевих бюджетів	
2012	0	0	0
2013	0,256	0	1
2014	0,25	0	1
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
Усього:	0,506	0	2

На виконання Указу Президента України від 27.03.1998 № 222/98 «Про заходи щодо підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» [12] на Житомирщині успішно реалізується обласна програма пільгового кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла «Власний дім», що є складовою Програми розвитку агропромислового комплексу Житомирської області на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням Житомирської обласної ради від 07.03.2018 № 938 [14]. Відповідно до цієї програми громадянам, які постійно проживають у сільській місцевості, надаються державні пільгові довгострокові кредити для будівництва та придбання житла.

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.1998 № 1597 «Про затвердження Правил надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі» передбачено, що кредит індивідуальному забудовнику надається на термін до 20 років, а молодим сім'ям (подружжя, в якому вік чоловіка та дружини не перевищує 35 років) або неповним сім'ям (мати(батько) віком до 35 років) – до 30 років, з внесенням за користування ним плати у розмірі трьох відсотків річних, за умови, що він постійно проживає в сільській місцевості. Сума кредиту визначається Фондом відповідно до кошторисної вартості об'єкта кредитування та не може перевищувати 300 тис. грн. для спорудження нового житлового будинку, 150 тис. грн. для реконструкції житлового будинку або добудови незавершеного будівництвом житла, 200 тис. грн. для придбання житла та 50 тис. грн. для спорудження інженерних мереж та підключення їх до існуючих комунікацій [11].

Протягом 2014-2018 років за програмою надавались кредити деяким пільговим категоріям громадян, чим вдалося покращити їх житлові умови.

Таблиця 6.

Показники надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі пільговим категоріям громадян протягом 2014-2018 років у Житомирській області

Рік	Сума наданих кредитів, млн. грн.		
	учасникам АТО/ООС	внутрішньо переміщеним особам	багатодітним сім'ям
2014	0	0	0,135
2015	0,1	0,1	0,1
2016	0,79	0,165	0,43
2017	0,94	0	0,5
2018	1,5	0	0,6
Усього:	3,33	0,265	1,765

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Здійснивши аналіз діючого житлового законодавства в Україні, а також реалізації державних та регіональних житлових програм на прикладі Житомирської області, можна стверджувати, що законодавство в сфері забезпечення житлом громадян, у тому числі пільгових категорій, потребує системного оновлення відповідно до реалій сьогодення, а зазначені житлові програми не завжди забезпечені достатнім бюджетним фінансуванням, через що втрачають свою соціальну значимість для населення. Ураховуючи соціально-економічну та військово-політичну ситуацію, яка на сьогодні склалася в країні, вкрай необхідно вжити заходи стосовно зняття соціальної напруги, пов'язаної з реформуванням житлової політики в Україні. Це, в свою чергу, дасть можливість громадянам вирішити житлове питання; державі – зменшити свої житлові зобов'язання та зберегти довіру громадян до влади; органам місцевого самоврядування – не допустити виникнення нових довгобудів та завершити існуючі недобудови; підприємствам будівельної галузі – збільшити кількість робочих місць та забезпечити потік інвестицій у цю сферу.

Список використаної літератури.

1. Головне управління статистики у Житомирській області. URL : <http://www.zt.ukrstat.gov.ua> (Дата звернення: 03.09.2019).
2. Далєвська Т. А., Урбанович В. А. Молодіжне іпотечне кредитування в Україні та перспективи його розвитку. Молодий вчений. № 11 (51). Листопад 2017 р. С. 1140-1144. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/274.pdf> (Дата звернення 12.10.2019).
3. Деякі питання забезпечення громадян доступним житлом : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2018 року № 819. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2018-п> (Дата звернення 17.10.2019).
4. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 року (Редакція від 01.01.2019). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10> (Дата звернення: 10.10.2019).
5. Житомирське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». URL : <https://zht.molod-kredit.gov.ua> (Дата звернення 12.10.2019).

6. Забезпечення молоді житлом : дослідження молодіжного проекту UReport від 24 травня 2019 року. URL : <https://ukraine.ureport.in/v2/opinion/3413/> (Дата звернення 12.10.2019).
7. Ісаєнко Д.В. Нормативно-правова складова державної політики у сфері житлового будівництва. Актуальні проблеми державного управління. 2011. № 1. С. 196-202. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2011_1_24 (Дата звернення: 10.10.2019).
8. Конституція України від 28 червня 1996 року (Редакція від 21.02.2019). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (Дата звернення 10.10.2019).
9. Правила обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР : Постанова Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 року № 470. URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/470-84-п> (Дата звернення: 10.10.2019).
10. Про ведення обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, та надання їм житлових приміщень в області : Постанова виконкому Житомирської обласної ради народних депутатів та президії обласної ради професійних спілок від 07 січня 1985 року № 4.
11. Про затвердження Правил надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі : Постанова Кабінету Міністрів України від 05 жовтня 1998 року № 1597 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1597-98-п> (Дата звернення: 16.10.2019).
12. Про заходи щодо підтримки індивідуального житлового будівництва на селі : Указ Президента України від 27 березня 1998 року № 222/98. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222/98> (Дата звернення: 16.10.2019)
13. Про Концепцію державної житлової політики : Постанова Верховної Ради України від 30 червня 1995 року № 254/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/95-вр> (Дата звернення: 10.10.2019).
14. Про Програму розвитку агропромислового комплексу Житомирської області на 2016-2020 роки : Рішення Житомирської обласної ради від 07 березня 2018 року № 938. URL : <https://zt.gov.ua/index.php/2018-03-07-13-28-58/рішення-15-сесія/11638-№-938-про-програму-розвитку-агропромислового-комплексу-житомирської-області-на-2016-2020-роки.html> (Дата звернення 16.10.2019).
15. Чорна К. Соціальна політика держави щодо забезпечення населення України житлом. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Х., 2010. № 1 (28). URL : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-1/doc/4/06.pdf> (Дата звернення: 12.10.2019).
16. Шестопапов П. І. Державна політика у сфері забезпечення молоді житлом в Україні: сутність, принципи та шляхи реалізації. URL : <http://academy.gov.ua/ej/ej5/txts/07spimzu.htm> (Дата звернення: 12.10.2019).
17. Шестопапов П. І. Механізми державної політики України у сфері молодіжного житлового будівництва. URL : http://academy.gov.ua/ej/ej8/doc_pdf/shestopalov.pdf (Дата звернення: 12.10.2019).

References.

1. The official site of Main Department of Statistics in the Zhitomir region (2019), available at : <http://www.zt.ukrstat.gov.ua> (Accessed 03 September 2019).
2. Dalievs'ka, T. A. and Urbanovych, V. A. (2017), "Youth mortgage lending in Ukraine and prospects of its development", Young Scientist, vol. 11 (51), pp. 1140-1144, available at : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/274.pdf> (Accessed 12 October 2019).
3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution "Some issues of providing citizens with affordable housing", available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2018-p> (Accessed 17 October 2019).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (1983), "Housing Code of the Ukrainian SSR", available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10> (Accessed 10 October 2019).
5. The official site of Zhytomyr regional department of the State specialized financial institution "State Fund for Youth Housing Construction" (2019), available at : <https://zht.molod-kredit.gov.ua> (Accessed 12 October 2019).
6. UReport Youth Study (2019), "Housing for Youth", available at : <https://ukraine.ureport.in/v2/opinion/3413/> (Accessed 12 October 2019).
7. Isaienko, D.V. (2011), "The legal and regulatory component of state policy in the field of housing construction", Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia, vol. 1, pp. 196-202, available at : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2011_1_24 (Accessed 10 October 2019).
8. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "Constitution of Ukraine", available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (Accessed 10 October 2019).
9. Council of Ministers of the Ukrainian SSR and the Ukrainian Republican Council of Trade Unions (1984), Resolution "Rules for Accounting for Citizens in Need of Improving Living Conditions and Provision of Housing in the Ukrainian SSR", available at : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/470-84-п> (Accessed 10 October 2019).
10. Executive committee of Zhytomyr Regional Council of People's Deputies and the Presidium of the regional council of trade unions (1985), Decision "On accounting citizens who need better housing, and providing them housing facilities in the area", Zhytomyr Regional Council of People's Deputies and the Presidium of the regional council of trade union, Zhytomyr, Ukraine.

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (1998), Resolution “On approval of the Rules for granting long-term loans to individual home developers in the countryside”, available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1597-98-p> (Accessed 16 October 2019).
12. President of Ukraine (1998), Decree “On measures to support individual housing construction in rural areas”, available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222/98> (Accessed 16 October 2019)
13. Verkhovna Rada of Ukraine (1995), Resolution “The concept of state housing policy”, available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254/95-vr> (Accessed 10 October 2019).
14. Zhytomyr Regional Council (2018), Solution “About the Program of development of the agro-industrial complex of Zhytomyr region for 2016 - 2020”, available at : <https://zt.gov.ua/index.php/2018-03-07-13-28-58/rishennia-15-sesiia/11638-№-938-pro-prohramu-rozvytku-ahropromyslovoho-kompleksu-zhytomyrs'koi-oblasti-na-2016-2020-roky.html> (Accessed 16 October 2019).
15. Chorna, K. (2010), “Social policy of the state to provide housing for the population of Ukraine”, *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia* : zb. nauk. pr. Kh., vol.1 (28), available at : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-1/doc/4/06.pdf> (Accessed 12 October 2019).
16. Shestopalov, P. I. (2007), “State policy in the sphere of domicile provision for the youth in Ukraine: nature, principles and ways of implementation”, available at : <http://academy.gov.ua/ej/ej5/txts/07spimzu.htm> (Accessed 12 October 2019).
17. Shestopalov P. I. (2010), “Mechanisms public policy Ukraine in the field of youth housing building”, available at : http://academy.gov.ua/ej/ej8/doc_pdf/shestopalov.pdf (Accessed 12 October 2019).

Стаття надійшла до редакції 20.10.2019 р.